

# 47ste vergadering

Dinsdag 14 februari 1995

Aanvang 14.00 uur

## Voorzitter: Deetman

Tegenwoordig zijn 149 leden, te weten:

Adelmund, Aiking-van Wageningen, Apostolou, Van Ardenne-van der Hoeven, Augusteijn-Esser, Bakker, Beinema, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blaauw, Blauw, Boers-Wijnberg, Bolkestein, Boogaard, Van den Bos, Van Boxtel, Brinkman, Bukman, M.M. van der Burg, V.A.M. van der Burg, Van de Camp, Cherribi, De Cloe, Cornielje, Crone, Dankers, Dees, Deetman, Van Dijke, Dijksma, Dijksman, Dittrich, Van den Doel, Doelman-Pel, Duivesteijn, Van Erp, Esselink, Essers, Fermina, Gabor, Van Gelder, Van Gijzel, Giskes, De Graaf, Groenman, Van Heemskerck Pillis-Duvekot, Van Heemst, Heerma, Van der Heijden, Hendriks, Hessing, Hillen, Hirsch Ballin, Hoekema, Van der Hoeven, Hofstra, Van Hoof, Hoogervorst, De Hoop Scheffer, Houda, Huys, Janmaat, De Jong, Jorritsma-van Oosten, Kalsbeek-Jasperse, H.G.J. Kamp, M.M.H. Kamp, Keur, Klein Molekamp, Koekkoek, De Koning, De Korte, Korthals, Lambrechts, Lansink, Leerkes, Leers, Liemburg, Lilipaly, Van der Linden, Marijnissen, Mateman, Middel, Van Middelkoop, Mulder-van Dam, Van Nieuwenhoven, Nijpels-Hezemans, Noormanden Uyl, Oedayraj Singh Varma, Oudkerk, Van Oven, Van der Ploeg, Poppe, Rabbae, Rehwinkel, Reitsma, Remkes, Van Rey, Van 't Riet, Rijpstra, Roethof, Van Rooy, Rosenmüller, Rouvoet, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schutte, Schuurman, Sipkes, Smits, Soutendijk-van Appeldoorn, Stellingwerf, Sterk, Van der Stoel, Swildens-Rozendaal, Terpstra, Van Traa, Valk, Ter Veer, Te

Veldhuis, Verbugt, Verhagen, Verkerk, Versnel-Schmitz, Vliegenthart, Van der Vlies, Van Vliet, H. Vos, M.B. Vos, O.P.G. Vos, Voûte-Droste, Vreeman, B.M. de Vries, J.M. de Vries, Wallage, Van Walsem, Van Waning, Weisglas, Van Wingerden, Witteveen-Hevinga, Wolffensperger, Wolters, Woltjer, Ybema, Van Zijl, Zijlstra, Zonneveld en Van Zuijlen,

en de heren Van Mierlo, vice-minister-president, minister van Buitenlandse Zaken, Zalm, minister van Financiën, Van Aartsen, minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, mevrouw Borst-Eilers, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en de heer Patijn, staatssecretaris van Buitenlandse Zaken.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

M.M. van der Burg, Kalsbeek-Jasperse, Swildens-Rozendaal en H. Vos, wegens bezigheden elders, alleen voor de avondvergadering.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Geachte medeleden. Gisteren ontving de Kamer het droevige

bericht van het overlijden op de leeftijd van 50 jaar van Adinda van Ossane, geboren Grooten, medewerkster van onze stafdienst communicatie. Vanaf 1 januari 1991 werkte zij bij de Kamer. Zij heeft dus een betrekkelijk korte periode bij de Kamer gewerkt, maar door haar vriendelijke persoonlijkheid en haar groot enthousiasme in haar werk met name bij het rondleiden van bezoekers en bij bijzondere ontvangsten heeft zij indruk gemaakt. De Kamer zal haar erg missen.

Ons meelevan gaat uit naar haar echtgenoot en schoonmoeder. Wij wensen hun de kracht toe om dit zware verlies te dragen. Namens de Kamer heb ik een bewijs van medeleven verzonden.

De aanwezigen nemen enkele ogenblikken stilte in acht.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

---

## Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, te behandelen op donderdag 16 februari bij het begin van de vergadering:  
- de brief van de vaste commissie voor Financiën en de algemene commissie voor de Rijksuitgaven inzake instelling van een tijdelijke commissie voor het onderzoeken van het toezichtsbeleid van de Verzekeringskamer (23669, nr. 7).

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Heerma.

De heer **Heerma** (CDA): Mijnheer de voorzitter! Drie weken geleden, na

## Voorzitter

het verschijnen van het advies van de commissie-Hermans over de Betuwelijn, vroeg ik het kabinet om de Kamer door middel van een brief duidelijk te maken wanneer een kabinetsbeslissing over deze kwestie kon worden verwacht. Ik herinner eraan dat in het kader van het regeerakkoord werd afgesproken dat het kabinet binnen een halfjaar met een standpunt over dit onderwerp zou komen. Dat halfjaar loopt de volgende week af. Na het verstrijken van de genoemde drie weken, gisteren, mocht ik van de minister van Verkeer en Waterstaat een briefje ontvangen dat ik helaas moet kwalificeren als weinig- tot nietszeggend. De vraag over de datum waarop een standpunt mag worden verwacht, wordt daarin niet beantwoord. Het ziet er naar uit dat het nog geruime tijd zal duren voor dat standpunt er komt.

Voorzitter! Ik zou het correct vinden wanneer er in deze zaak snel een beslissing zou vallen, te meer omdat de besluitvorming over de Betuwelijn reeds onder het vorige kabinet is afgerond. Voorts heeft ook de Kamer, na een zorgvuldige behandeling en het vragen van een second opinion, een besluit genomen. Vervolgens is er een halfjaar uitgetrokken om tot een heroverweging te komen. De commissie-Hermans heeft de juistheid van de al eerder genomen besluiten bevestigd en meent dat het zo kan. Tegen die achtergrond begrijp ik niet dat ik pas na drie weken een dergelijk nietszeggend briefje krijg. Ik vraag de Kamer dan ook toestemming om nog deze week door middel van een interpellatie een aantal vragen aan de minister-president voor te leggen. Die vragen betreffen in het bijzonder de Betuwelijn maar zullen wellicht ook over de besluitvorming over andere infrastructurele werken gaan.

De heer **Rosenmüller** (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Graag steun ik het interpellatieverzoek van de heer Heerma, maar ik voeg daaraan toe dat ik het onderwerp van deze interpellatie zou willen verbreden door de kwestie van de A73 toe te voegen. Een motie die over deze weg handelt, is op 30 juni 1994 door de Kamer aanvaard. Daarna heb ik de minister van Verkeer en Waterstaat bij herhaling gevraagd wat het standpunt van het kabinet over deze motie is. Zij stelde dit standpunt in

het vooruitzicht tegen de jaarwisseling. De vorige week, tijdens de regeling van werkzaamheden, vroeg ik aandacht voor deze kwestie en vanochtend kreeg ik een in slordigheid nauwelijks te evenaren briefje van de minister. In dat briefje wordt aangegeven dat er nog geen standpunt van het kabinet over de A73 is als gevolg van, jawel, de wateroverlast. Voorzitter! Die wateroverlast is er twee tot drie weken geweest. Die situatie was buitengewoon ernstig, maar de genoemde motie ligt er nu al zevenenhalve maand. Een standpunt van het kabinet over deze zaak had er dus allang kunnen zijn.

De minister-president heeft eerder een koppeling aangebracht tussen de Betuwelijn en de A73. Het is om die reden dat ik de Kamer vraag, ermee in te stemmen dat deze week een dubbele interpellatie wordt gehouden waarbij twee interpellanten vragen stellen over twee onderwerpen die door het kabinet aan elkaar zijn gekoppeld.

De **voorzitter**: Voor de goede orde merk ik op, dat er nu twee verzoeken zijn gedaan om over twee onderwerpen te interpelleren.

De heer **Wallage** (PvdA): Voorzitter! Het is een goede gewoonte om dit soort verzoeken toe te staan en ik kan mij daar geheel in vinden.

De **voorzitter**: Wij kennen niet het fenomeen van een interpellatie met twee interpellanten en met twee onderwerpen, zij het dat deze twee zaken in de afgelopen maanden met elkaar in verband zijn gebracht. Lettend op de redengeving van beide aanvragers taxeer ik dat twee interpellaties na elkaar veel dublures zouden opleveren. Ik stel derhalve voor, bij wijze van uitzondering en om te voorkomen dat wij twee debatten krijgen waarbij dezelfde punten aan de orde zijn, beide interpellaties te combineren. Daarbij zal de heer Heerma zijn vragen over de Betuwelijn kunnen stellen en vervolgens de heer Rosenmüller zijn vragen over de A73. Daarna volgt de bij interpellaties gebruikelijke gang van zaken. Kan de Kamer hiermee instemmen? Dit vooronderstelt dat u instemt met de interpellatieverzoeken van de beide heren.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, de spreektijd te bepalen op 5 minuten per spreker, uiteraard voor beide onderwerpen te zamen. Gelet op de verzoeken van de heren Heerma en Rosenmüller zullen de interpellaties vermoedelijk aanstaande donderdag gehouden worden. Ik zal de leden hierover informeel zo spoedig mogelijk inlichten, maar in ieder geval zullen wij morgen bij de regeling van werkzaamheden het tijdstip bepalen.

Aldus wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Duivesteijn.

De heer **Duivesteijn** (PvdA): Voorzitter! Ik verzoek de Kamer, het verslag van het onlangs gehouden algemeen overleg over het huurbeleid op de agenda te plaatsen.

Mevrouw **Versnel-Schmitz** (D66): Voorzitter! Ik steun dit verzoek, maar met de kanttekening dat ik het debat graag voor volgende week op de agenda zou willen zien, opdat wij daarvoor nog over het verslag kunnen beschikken.

De **voorzitter**: Kan de heer Duivesteijn ermee instemmen om het debat volgende week te houden?

De heer **Duivesteijn** (PvdA): Dat lijkt mij fantastisch, voorzitter.

Aldus wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Boogaard.

De heer **Boogaard** (AOV): Voorzitter! Nu de coalitiepartners het erover eens schijnen te zijn dat de AOW gekoppeld moet worden aan de loonontwikkeling, zou mijn fractie zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval vóór 8 maart een brief van het kabinet willen ontvangen waarin het zijn standpunt inzake een volledige koppeling van de AOW aan de loonontwikkeling uiteenzet. Voorts zou ik het op prijs stellen als het kabinet daarin de consequenties aangaf van het opschonen van de inactieven/actieven-ratio. De post-actieven dienen daar immers eigenlijk buiten gehouden te worden.

De **voorzitter**: Ik stel voor, dit deel van het stenogram door te geleiden naar het kabinet.

## Voorzitter

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Rosenmøller.

De heer **Rosenmøller** (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! De vorige week ontvingen wij op mijn verzoek een brief van staatssecretaris Linschoten, waaruit bleek dat er een meevaller is in de WAO van 400 mln. en een tegenvaller in de WW van 650 mln. Dit zou een nieuw signaal kunnen zijn dat de herkeuringen in de WAO toch wel heel boud uitpakken.

Nu is er volgende maand of de maand daarop een belangrijk debat over de herkeuringen in de WAO. Een belangrijk deel van de Kamer heeft de afgelopen maanden al erop aangedrongen om met de grootst mogelijke spoed een debat te houden over de meest schrijnende gevallen. Diverse woordvoerders hebben daar bij de regeling ook aandacht voor gevraagd. Dat debat komt maar steeds niet, vanwege het feit dat er nog steeds overleg is tussen de staatssecretaris en de uitvoeringsorganisaties.

Ons geduld dienaangaande raakt op. Ik kan niet meer uitleggen aan mensen dat er weliswaar zorg is in de Kamer, maar dat er over dit onderwerp van de meest schrijnende gevallen geen debat plaatsvindt. Ik wil derhalve de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vragen deze week via een brief duidelijk te maken of hij een oplossing ziet voor de meest schrijnende gevallen in de WAO. Als hij die ziet, moet hij dat melden. Als hij die niet ziet, moet hij dat ook melden. Wij kunnen er dan in elk geval volgende week over spreken, want dat is hard nodig.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik steun het verzoek van GroenLinks van harte. Tijdens de begrotingsbehandeling hebben wij erop aangedrongen, dat voor de schrijnende gevallen zo snel mogelijk een oplossing wordt gevonden. Het is nu half februari en het wordt echt tijd dat wij zicht erop hebben of die oplossing er komt.

De heer **Boogaard** (AOV): Mijnheer de voorzitter! Mijn fractie steunt het verzoek van GroenLinks.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit deel van de

vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

---

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van orde.

**Vragen** van het lid Terpstra aan de minister van Financiën, over de **discussies over de relatie lastenverlichting en gedrag van werkgevers en werknemers**.

De heer **Terpstra** (CDA): Mijnheer de voorzitter! De minister van Financiën heeft bij de algemene en financiële beschouwingen zijn beleid in heldere bewoordingen uiteengezet. Op veel punten heeft hij de steun gekregen van de CDA-fractie. De afgelopen week heeft half Nederland zich echter op verschillende wijze uitgelaten over het beleid van de minister van Financiën, zoals de minister-president, de vice-minister-president en veel woordvoerders van de regeringspartijen. De man die er het meeste verstand van heeft, bleef echter zwijgen. Omdat wij er evenals in de vorige periode van uitgaan dat er maar één minister van Financiën is, zouden wij graag aan de minister van Financiën de volgende vragen willen stellen. Wij willen ook wel eens een deskundige over deze zaak horen.

1. Is de suggestie van de heer Wallage om de lastenverlichting te laten afhangen van het gedrag van werkgevers en werknemers niet volledig in strijd met de basis van het regeringsbeleid, namelijk het op langere termijn saneren van de overheidsfinanciën zonder teveel te letten op wijzigingen in de economie en het gedrag van anderen?

2. Is de suggestie van de heer Wallage technisch mogelijk? Kan de heer Vermeend, die veel kan, een aparte belastingwetgeving introduceren per CAO?

3. Hoe beoordeelt de minister van Financiën het CAO-overleg op dit moment? Ziet hij objectief enige reden voor de onrust die de heer Wallage naar voren heeft gebracht?

Ik wil ook nog een vraag stellen aan de heer Wallage zelf. Wie zou hij gelet op de stand van zaken in het CAO-overleg willen belonen en wie zou hij willen straffen? Als hij de

werknemers zou willen straffen, heb ik grote waardering voor het feit dat hij dit voor 8 maart heeft uitgesproken.

Ten slotte een vraag aan mevrouw Groenman. In een reactie op het standpunt van de heer Wallage heeft mevrouw Groenman exact het CDA-standpunt verwoord. Waarom doet zij dat en waarom volgt zij niet de lijn van de motie-Ybema van 21 oktober 1993 op dit punt?

Minister **Zalm**: Mijnheer de voorzitter! Ik laat even in het midden op welke wijze de heer Wallage precies dingen heeft gezegd, met welke gezichtsuitdrukking en met welke gebaren. In het regeerakkoord is lastenverlichting niet afhankelijk gesteld van het gedrag van werkgevers of werknemers. Overigens is ook in het regeerakkoord gesteld dat de invulling van de lastenverlichting van jaar tot jaar wordt gezien. Dat zou dus nog een punt zijn om in overweging te nemen.

Dan de vraag of het technisch mogelijk is om per CAO aparte belastingwetgeving te maken. Als dat gebeurt, vrees ik dat wij nog een paar extra staatssecretarissen ~~de~~ la Vermeend nodig hebben! Ik weet overigens niet of dit ooit de strekking was van de opmerking van de heer Wallage.

Ik vind dat je altijd met enige zorg naar het CAO-overleg moet kijken. Ik vind het persoonlijk niet onjuist dat politici er wel eens opmerkingen over maken, zoals werkgevers en werknemers nooit te moe zijn om de regering van allerlei adviezen te voorzien. Overigens heb ik wel vertrouwen in de uitkomsten van het huidige CAO-overleg. De CAO's die tot nu toe afgesloten zijn, kennen een gematigde contractloonsstijging. Voorshands zie ik dan ook geen reden voor grote of meer dan normale zorgen op dit punt.

De heer **Wallage** (PvdA): Voorzitter! Ik ben de minister van Financiën erkentelijk voor zijn beantwoording, omdat hij heeft gewezen op één onderdeel van het regeerakkoord waarmee wij de komende jaren wat meer te maken zullen krijgen, namelijk de noodzaak om van jaar